

цілого, співвіднесення масштабу проектування МАФ з масштабом людини й навколишнього простору; принцип стильової єдності, що передбачає проектування комплексів МАФ у єдиному стилі, з урахуванням стильових особливостей навколишньої забудови й ландшафту; принцип наступності, що передбачає облік культурних традицій; принцип ефективності, що передбачає раціональне використання матеріалів і конструкцій, облік ергономічних вимог; принцип сполучення користі й краси, що передбачає проектування МАФ, які одночасно виконують утилітарні й декоративні функції.

Однак для архітектора й художника в ландшафтному дизайні насамперед важлива естетична система, розуміння якої дозволяють побачити в ландшафті його просторову структуру, скульптурність рельєфу й зелених насаджень, їхні кольори й текстуру й установити гармонійні зв'язки між відзначеними властивостями природнього середовища й спорудженнями. Потужним способом відділення якої-небудь ділянки місцевості, що дозволяє організувати простір зони відпочинку, виділити головні моменти, поживавити ландшафт і внести в нього красу, є використання пергол, трельяжів, а також декоративних стінок.

У подальшому необхідно удосконалювати номенклатуру МАФ, зважаючи на їх функції, конструктивні вирішення та умови індивідуального виготовлення.

ВИЗНАЧНІ ТЕАТРАЛЬНІ СПОРУДИ УКРАЇНИ

Мищенко А.Р.

Науковий керівник – Богданова Л.О., ст. викладач

70-ті роки XIX ст. були переломними у розвитку української архітектури. Інтенсивне будівництво охопило всі великі міста, набуваючи в кожному з них своїх неповторних рис. Починається доба розквіту еkleктики як провідного напрямку архітектури.

Давньогрецький термін «еклектика» означає свободу вибору, у цьому випадку — свободу використання архітектурних стилів та декоративних елементів, що склалися у будівельній практиці різних часів і народів. Еклектизм дозволяє поєднувати різні стилі в одній будівлі. Архітектори сходилися на тому, що вибір стилю внутрішнього та зовнішнього оформлення диктується призначенням будівлі, її оточенням, а також смаком замовника.

Оперний театр в Одесі – один із найкрасивіших театрів України – є взірцем еkleктичного стилю боз-ар, для якого характерний синтез елементів ренесансу та бароко він був побудований у 1884 – 1887р. Автори проекту – німецькі архітектори мюнхенської школи Герман

Готліб Гельмер і Фердинанд Фельнер. Цей театр представляє значний інтерес, як досвід перенесення до нас типу театру, в якому автори намагалися поєднати якості Великої паризької опери з течіями театрального будівництва, наміченими в роботах Земпера. Одеський театр, на відміну від Київського та Львівського оперних театрів порівняно невеликий за своїми розмірами (80 × 60 м), включає в себе все те, що вважалося в той час останнім словом театрального мистецтва. Головний фасад театру має напівкруглу форму, як старий Дрезденський театр Земпера, з винесеними вперед радіально-розташованими сходами. В обох театрах у центрі фасаду - вузький двоповерховий портал. Крім радіальних сходів головного фасаду, театр має ще два багатих бічних під'їзду з парадно розробленими сходами. Зовнішній вигляд будівлі театру в Одесі має пластичне виразне рішення, складну композицію вертикальних і горизонтальних членувань, виступів та ніш, а також велику кількість аркад, лоджій, колон, пілястр. На фасаді широко використані ордерні мотиви: перший поверх оперізують парні тосканські колони, а другий – іонічні. Розкішно оздоблений інтер'єр: величезні холи, фойє, сходові марші збагачені балюстрадами, скульптурними та декоративними деталями з позолотою.

До цього періоду також належить проектування та будівництво театру опери й балету в Києві, а нині Національний академічний театр опери та балету України імені Т. Г. Шевченка. Він був заснований в 1867 році в стилі французького Ренесансу та спроектуваний академіком архітектури В.А. Шретером. Для свого часу Київський оперний театр дійсно вражав: партер, амфітеатр, бельєтаж і 4 яруси могли вмістити 1650 глядачів одночасно. В інтер'єрі домінував оксамит і бронза. Шикарні крісла, люстри і світильники було привезено з Відня. Загальна площа театру була майже 100 тис. куб. метрів. Над головним входом у театр спершу встановили офіційний герб Києва з зображенням архістратига Михаїла – покровителя міста, та проти цього категорично виступив митрополит Феогност - над такою грішною установою і раптом небесний воїн. Тому герб замінили композицією грифонів, які тримають у пазурах ліру, як символ музичного мистецтва.

Оперний театр у місті Львові був збудований у 1900 р. у стилі неоренесансу та необароко з елементами модерну відомим у Європі архітектором Зигмунтом Горголевським, який спроектував багато монументальних споруд у Польщі та Німеччині. Театр збудували переважно з цегли на залізобетонному фундаменті, у перекриттях використали залізобетонні конструкції. При його будівництві було використано найновіші на той час інженерні рішення у комунікаціях. На сьо-

годні велична будівля знаходиться на головному проспекті міста, у центрі, неподалік від пам'ятника Тарасові Шевченку і площі Ринок. Львівський оперний театр порівнювали з Віденською і Паризькою оперою, адже у цій споруді натрапляємо на різноманітні архітектурні стилі європейських країн, які вражають своєю пишнотою. Фасад Львівської опери відзначається своєю складністю і різноманітністю, тут натрапляємо на балюстради, колони, ніші з алегоричними скульптурами. Отже, розглянуті споруди-яскраві приклади архітектури еkleктизму 19-20 століть. Кожна з них є унікальною, адже створювалася представниками різних країн і підлягала впливу різних культур та традицій. Саме завдяки взятим за основу принципам європейського проектування театральних споруд, українські зодчі в подальшому змогли удосконалити їх і ступити на новий рівень власної майстерності. Це сприяло подальшому розвитку самобутньої та нової української архітектури, що не поступалася найкращим витворам закордонних митців. Оперні театри Києва, Одеси та Львова й досі залишаються найвизначнішими й одними з найбільш вагомих для України споруд. То ж ми маємо цінувати й берегти надбання такого масштабу й значимості.

ДОСЛІДЖЕННЯ ХАРКІВСЬКОГО МЕТРОПОЛІТЕНУ. «ПІДЗЕМНИЙ ПОЛІС ХА»

Тата Магран

Науковий керівник – Усачова О.Ю., канд. архіт., доцент

На сьогоднішній день дослідження харківського метрополітену є актуальним з причини відсутності досліджень на тему особливостей нашого метро, соціального положення та локального значення та контексту знаходження. Щодня цей вид громадського транспорту перевозить близько 500 тис. пасажирів на день, що лише підштовхує дослідити цей великий підземний «організм». У метрополітену існує своя інфраструктура, приховані від очей пасажирів приміщення та тунелі. Можна назвати метрополітен прикладом міста майбутнього – відсутні традиційні види палива, вся система функціонує на електриці, а час синхронізований з єдиною державною системою часу України в режимі реального часу. Всього у харківському метрополітені зараз є 30 станцій та 3 гілки:

- Олексіївська – 9 станцій, загальна довжина 11,1 кілометрів
- Салтівська - 8 станцій, загальна довжина 10 кілометрів
- Холодногірська-Заводська – 13 станцій, загальна довжина 17

км